

Sillo enne vanhaa

Sillo enne vanhaa, iha viime vuosaa puolel, ol Raivola Suomekyläs taloloi yheltoist numerol. Vuosaa puolvälis rakennetti ussempiikki ump-pihallissii rakennuksii. Enne sottaa niitä ol ennää jällel vaa Paajase Antil ja Huuhtase Johanneksel. Enkä mie ihmettele yhtää, et niist tahottii päässä er-roo, sit ko isojao jälkee tää vuosaa alus saatii ne perintökirjat ja tilat iha omiks. Nois talolois olliit suuret leiviuunit. Ja niitä lämmitetti metrimitasii haloil. Äitii eno kertoo muisteluissaa, et hää pienen poikan pan pään leiviuunii ja sielt näky iha selkiä taivas. Kalliiksha se sellane lämmitämine tul.

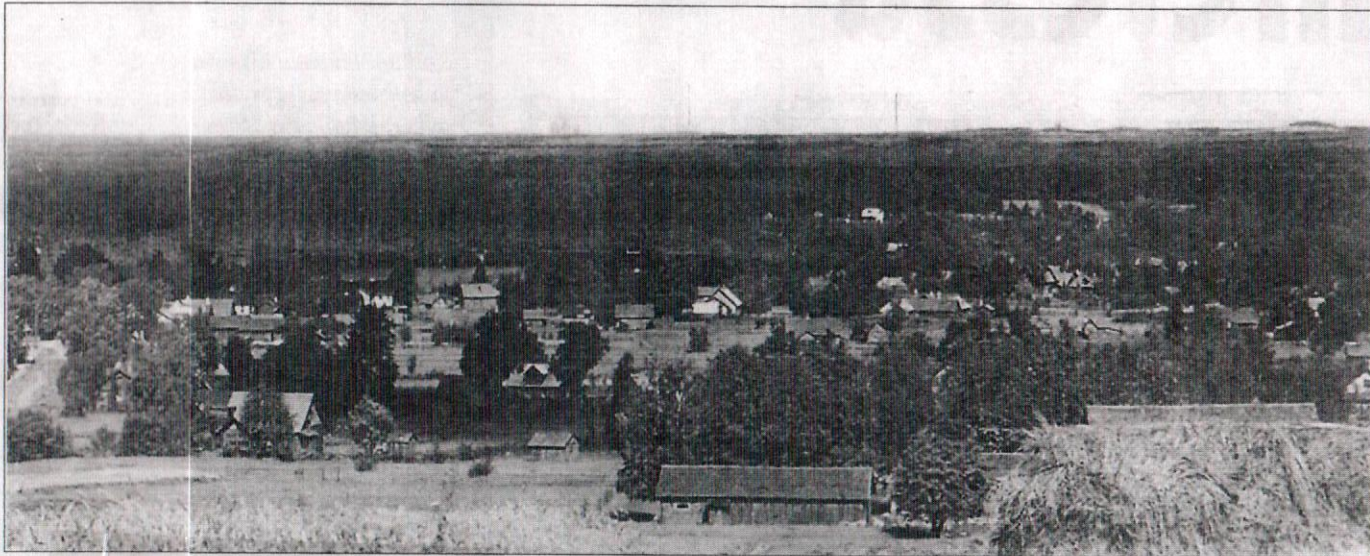
Lampuotitalonpoikki oltii. Sillo tällä mie oon kuult sanottava ja lukentkii, kui surkeeta se elämä sillo siel ol. No, eihä sitä tietyst tää päivä olloo ja elloo voi verrata. Mut ei ne talot kaik yhtä köyhii olleet, ainakii jos Suomekylä kukkoihi on uskomista. Ne näät kiekuit er taloiss er viisii ja antoit koko kylä kuulla, millase talo orrelt ne väe herättiit.

Yhes ne kiukuit: näi meil ele-tää, toises: ain toimee tullaa, kolmannes: kakkara loppuuu.

Toisel puolel mäkkee ymmärrettii kukkoi sanoma vähä er talval.

Siel ne kiekuit:
Rikkaita ollaa,
toimee tullaa, työläst on ellää.

Ainahan joka kyläs on sellasii mielee jäävii ihmisiä. Ja niist haastellaa viel vuoskymmenni peräst. Koulust tulles saatto meil koton olla Mari. Hääl ol miust hirmuse vanha. Hänäl ol iha pyöree rypyne naama, ilosse vilkkuvat silmät, tiukast nupulle veetty harmaa tukka. Kaulavaate ol nästis olkapäil, Ulos mähnes hää vet sen päähää. Äiti ol keittänt kohvii ja hyö haasteliit Tuomas-äijä ajoist ja oikei van-

Näköala Raivolasta pohjoiseen. Taustalla oikealla näky Kivennavan kirkko ja Linnanmäki.

hoist ihmisist. Mari oli piikan äiti koton ko äiti ol pien tyttö. Ja kyl hää muistkii paljo asjoi. Ollis pitänt miukuua vaa kuunnella tarkempaa ja pitempää. Mut kyl mie muutamii juttui muistan.

Enne miu äitii syntymää - ja hääkii ol syntynt viime vuosaa puolel - el Suomekyläs Pietar-eno. Kene eno hää oikee ol, se ei oo valent miul viel tänäkää päivän. Ei hää ainakaa äitii eno olt, eikä ees eno iellises sukupolves. Äitii kylämummo ko ol Selosii Pihlaisist, kottummo ol kyl Raivola Vesterisii, mut sopivaa en oo niistäkää löytänt. Lie Pietar olt vaa koko kylä eno.

Pietar ol hyvä laulamaa. Hänäl sanottiikki "laula Pekko, soita Pekko, sie ossaat Pekko". Ja Pekko laulo ja soitti. Siihe aikaa riippu melkee joka tuva seinäl yksikielene virskannel. Sitä soitettiin rokal ja sil Pekko soitti nii virret ko piirleikkilaulutkii. Pekko ol eslaulajan kaikis kylä juhliis, nii

hääs ko hautajaiskii. Nurempan hää kuuluu ollee liekkumäel oikee elementissää. Mut vanhempan hää sit kyl rauhottu. Kylälükusis hää män ain istumaa nii lähel lukkarii ko mahollista, ja nii sit lukkar ja Pekko veisasiit kilpaa. Kelpas sitä kuunnella.

Sattu sit kerra, et Raivolaa tuotti morsee iha toisel puolelt pitäjää. Suur joukko juhlaväkkee ol jo tuvas uuttelemas Pekkoo virttä aloittammaa. Tuva pöyvä takan istuit kommee sulhane ja sorja morsee. Niihä sitä sillo sanottiikki, et napakat najjaa naapurii, mut sorjat viijää ettääl. Pekko tulloo tuppaa, rykäsöö ja alkaa veisata "Kaik kaataa noutaa kuolema". Pitämmäl ei pääst ko naiset vetiit hänet taki liepeest porsutvaa ja antoit oikia sävele. Ja niin kaiku tuvas virs "Iloitse morsian".

Kerto Mari toisestkii nuorest michest. Tää ol kirkomäel näht nuore ja sorja työ ja pyöritelkii sitä kihulois. Kai

siin vissii ol tult jottai haastetuskii, ko nuor mies ol yhen kevätkesä päivän pyytänt jonkuu sukulaisee puhemieheks. Otetti kiesit ja evvätä ja ajeltii siin hiljakssee pohjosee päi, tyttö ol näät kotosii iha sielt Rauvu rajoilt.

Tulha sitä nii pitkäl matkal nälkä ja nii poiketti johokii tievarre talloo. Siin syöti, haasteltii ja katseltii naisväe touhui tuvas. Yhtäkkistä se nuor mes ol sanont puhemiehel, et mitäs myö täst pitämmäl lähetaa, on noita tyttöi täskii talos, kysytää niitä. Kysyttii ja nii löyty morsee paljo lähempää. Hyvä hää tuo, ei tarvint sit myöhemmi oljamiikaa toisel puolel pitäjää lähtee. Miu äitii kyl ihmettel, et millane liitto siint mahto tulla. Siihe Mari sano kipakast, et nii nuo ellit ko muutkii ja lapsist tul iha kunnollissii ihmisiä.

Taisiit viel viime vuosaa nel kansa vanhat uskomukset sekkaantuu tähä meijä Lutherukse oppii, mikä kyl ekkiil ol

jo vanhaa, Mari kerto näät nii ihmeellise tarina, et mie en voi olla panematta sitä tähä.

Ol kaks talloon, mis ol yhtikäset nuoret. Soppiint nii hyvi toisillee, jot pariha niist pit tulla. Häät pit viettä tulevan joulun. Koko talven morsee viimeistel pritanuijaa. Sit kevvää korval sinne peräkulmil ol muuttant uusii asujii. Heil ol nuor sorja tyttär. Tyttö ol kesäl paimenes. Ja mite ollakkaa, täl sulhasmiehel alko olla asjaa hakemaa lehmii kottii, vaik talos ol paimepoikakii. Mut ol kuulemma nii nuor ja tottumato, ko ol kotosii jostai muust kylästä. Ja nii siin sit käi, et joulun vietetti kyl häitä, mut morsee olkii iha toine ko alust alkai pit.

Se entine morsee ei kyl hyvää tykät, ol nii vihane et oikee. Ja hää itse ol sanont: "Yhten iltan otin pirruu sarvist kiinni ja läksin taluttammaa sitä nuore pari kam-mari. Mut ko tultii RISTKUJASIL, nii piru ravist itsestä irti. Enkä mie perrää lähtent, mut sen

päätin, et ens joulun sitä miukii häitäi tanssittaa". Ja tanssittiikki.

Mari mukkaa tää ei oltkaa mit-tää ämmii juttui, ko morsee kerra itse ol tähän näi haastant.

Kirsti Kondelin

Kirjoittaja on syntynään raivolalainen eläkkeellä oleva rehtori, joka toimi 30 vuotta kielten opettajana.

Kirsti Kondelin